758/06

Den 22. januar 2007 blev i sag nr. 68.239:

xxxxx xxxxx
xxxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Nordea Pension, klager over selskabets ændring i bonusregulativet, der blev foretaget pr. 1/1 2004. Klageren har tidligere været i en firmapensionskasse i det firma, hvor han arbejdede (… Petroleum).

Selskabet har afvist klagen med henvisning til, dels at Finanstilsynet ikke har fundet anledning til at kritisere ændringen, dels at selskabet i medfør af § 8 i forsikringsbetingelserne har hjemmel til at ændre bonusregulativet.

Af klagerens sagsfremstilling af 23/11 2005 i klageskema til nævnet fremgår bl.a.:

"Jeg er gennem min ansættelse i … Petroleum Refining (Danmark) A/S omfattet af pensionsaftale mellem … Petroleum Refining (Danmark) A/S og TRYG FORSIKRING pensionsselskab. Denne aftale er senere overtaget af Nordea Liv og Pension.

Pensionsaftalen (bilag 1) indeholder regler om bonus (§ 8). I henhold til disse anvendes bonus til opskrivning af pensionsydelserne efter fratrædelse.
I aftalens 'Almindelige forsikringsbetingelser' (§ 8) nævnes, at bonus kan fordeles efter regler fastsat af selskabet.

Da pensionsaftalen netop indeholder specifikke betingelser for administration af bonus, er det min opfattelse, at pensionsaftalens § 8 er overordnet i forhold til de almindelige forsikringsbetingelser.

… Petroleum besluttede at lukke raffinaderiet. Ved Raffinaderiets lukning blev der den 10. januar 1996 afholdt informationsmøde med Tryg Baltica Pension, som herefter udarbejdede en oversigt over forskellige spørgsmål vedrørende pensionsforhold. (bilag 3 [Firmapensionsordning for … Petroleum A/S, Raffinaderiet, Ordning 6]). I denne oversigt er der givet tilsagn om en mindste kontorente på 3 % (Sv. 4), samt at ydelserne bliver godskrevet og reguleret med opskrivningsbonus (Sv. 7) Opsparing på ordningen bliver i det kollektive (denne ordning) til fordel til de øvrige. Sv. 12."

Det fremgår af sagen, at klageren gik på pension den 1/4 2004.

Ved skrivelse af 8/12 2003 har selskabet givet meddelelse om ændringen i beregningen af bonus pr. 1/1 2004. Det fremgår bl.a. heraf:

"Det lave renteniveau i samfundet gør, at vi ikke længere finder det forsvarligt at forhøje de garanterede beløb. Derfor ændrer vi i reglerne for beregning af bonus.

Hvad betyder det for dig?

De beløb, vi allerede har lovet dig, berøres ikke af ændringen.

For dig betyder ændringen, som vi kalder for kontostyrkelse, at eventuelle overskud på pensionsordningen fortsat vil øge din opsparing, men de danner ikke længere grundlag for en forhøjelse af de garanterede beløb."

Over for nævnet har klageren ved det ovennævnte klageskema af 23/11 2005 nedlagt følgende påstand:

"Da jeg aldrig har givet tilsagn til de ændrede betingelser for bonus regulering, er det min påstand, at Nordea Liv & Pension burde følge de oprindelige aftalte regler for tilskrivning af bonus - samt foretage en regulering for 2005."

Klageren har til støtte for sin påstand i klageskemaet bl.a. anført:

"Ved brev af 23.12.2004 modtager jeg den årlige meddelelse om fremtidige udbetalinger. I modsætning til tidligere fremsendte meddelelser om fremtidige udbetalinger, er der på bagsiden anført forhold vedrørende den fremtidige udvikling af bonus. ……

Den 16. november 2005 modtager jeg svar fra Nordea Liv & Pension … I brevet argumenterer Nordea Liv & Pension at ændringerne er indført for at give alle kunder ens vilkår, hvilket jeg opfatter som en mulig forringelse af mine betingelser til fordel for andre kunder.

Brevet er vedlagt 'Almindelige forsikringsbetingelser (nr. 183). Disse betragter jeg som irrelevante i denne sag, jævnfør ovenfor.

Argumentationen forsøges underbygget med kopi af skrivelse fra Finanstilsynet omhandlende en sag fremlagt for Finanstilsynet af en af mine forhenværende kolleger. Det fremhæves, at selskabet kan ændre bonusregulativet, hvis det er tilladt efter aftalen med den enkelte kunde."

Selskabet har over for nævnet ved skrivelse af 16/12 2005 fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor bl.a. anført:

"Vi har hjemmel til at ændre bonusregulativet i § 8 i vore almindelige forsikringsbetingelser nr. 183. Vi er ikke enige i, at pensionsaftalen med arbejdsgiveren er i strid med den nævnte § 8. Bestemmelsen i pensionsaftalen forudsætter, at der i det hele taget er bonus og § 8 giver os hjemmel til at ændre reglerne for beregning af bonus, der som nævnt ovenfor ikke er garanteret, hvilket vil sige, at de forsikrede ikke har krav på bonus.

Den ændring, der blev varslet med vort brev af 20. februar 2003 havde til formål at sikre en mere rimelig fordeling af eventuel bonus mellem kunderne, hvilket direkte fremgår af brevet

…

Ændringerne er anmeldt til Finanstilsynet, som dog ikke godkender regulativerne, men kan pålægge selskaberne at foretage ændringer, hvis tilsynet ikke finder reglerne rimelige i forhold den enkelte kunde. Det er ikke sket i vort tilfælde.

Da klageren gik på pension den 1. april 2004, fik han udbetaling efter det såkaldte opskrivningssystem, hvorefter pensionsydelserne årligt forhøjes med den bonus, der blev optjent det foregående år. Når en forhøjelse på grundlag af tildelt bonus havde fundet sted, kunne den ikke fremover nedsættes.

Dette forudsætter imidlertid, at der overhovedet er optjent positiv bonus, hvilket netop ikke er tilfældet fra 1. januar 2004 og indtil videre.

…

Vor kundes pensionsaftale er indgået på et 3% grundlag. Det betyder, at der i de ydelser, som blev lovet i forbindelse med aftalens indgåelse allerede er indregnet en forrentning på 3%. Da de nævnte ydelser er garanterede, har klageren således fået en garanti for en gennemsnitlig forrentning på 3% over forsikringens løbetid."

Af almindelige forsikringsbetingelser (nr. 183) § 8 fremgår:

"**§ 8. Bonus**

Forsikringen er berettiget til bonus, efter det til enhver tid gældende bonusregulativ, der anmeldes til Finanstilsynet."

Af pensionsaftalens § 8 om bonus fremgår:

"§ 8. Bonus.

Forsikringerne deltager i bonusfordelingen. Eventuelt årligt overskud efter at ydelserne er blevet reguleret og efter indregning af et fremtidigt samlet bidrag på 15% a nettolønsfaktoren, udbetales til Q 8 som årlig bonus.

Efter pensionsudbetalingen er påbegyndt, anvendes bonus til opskrivning af pensionerne.

Bonus anvendes til opskrivning af pensionsydelserne efter fratrædelse fra Q 8."

I Firmapensionsordning for … Petroleum A/S, Raffinaderiet, Ordning 6, hedder det bl.a.:

"I forbindelse med informationsmøde den 10.1.1996 vedrørende ovennævnte pensionsordning blev der rejst en del spørgsmål.

For ikke at disse spørgsmål og besvarelser går hen i glemmebogen, har Tryg-Baltica Pension i samarbejde med … Petroleum Danmark A/S udarbejdet denne lille pjece.

Skulle der opstå tvivl omkring din pensionsordning, vil denne lille folder måske kunne hjælpe dig.
Med venlig hilsen
Tryg-Baltica Pension

(underskrift) (underskrift)
Chefkonsulent / Aktuar"

…

Sp. 4 Hvorledes forrentes indeståendet efter, at policen er omskrevet til en præmiefri police?

Sv. 4 Policen forrentes med den ved årets start af Tryg-Baltica fastsatte kontorente, dog med en garanti på minimum 3%. For 1996 er renten fastsat til 5,5% efter realrenteafgift og 9,6% før realrenteafgift."

Efter forespørgsel fra nævnets sekretariat har selskabet i skrivelse af 1/12 2006 om den ovennævnte pjece (Ordning 6) udtalt:

"De … klageres forsikringer blev tegnet pr. 1.1.1990 i forbindelse med, at vi (daværende Tryg Pension) overtog forpligtelserne efter … Petroleums Pensionskasse, der samtidig blev nedlagt.

Alle forsikringer blev tegnet på et 3% beregningsgrundlag efter udtrykkeligt ønske fra pensionskassens ledelse.

Det 'referat', som nævnet har behandlet, er et 'spørgsmål - svar' katalog, som efter sit eget indhold blev udarbejdet efter et informationsmøde om pensionsordningen i begyndelsen af 1996 - altså 6 år efter forsikringsaftalernes indgåelse.

Årsagen til informationsmødet kan vi ikke se af vor sag, men efter spørgsmålenes karakter mener vi, at mødet var afholdt i anledning af en del medarbejderes jobophør.

Svaret på spørgsmål 4 om forrentningen skal forstås således, at forsikringstagerne altid kunne påregne at modtage minimum 3% i gennemsnit over forsikringernes løbetid. Forsikringerne var som nævnt tegnet på et 3% grundlag, hvilket betyder, at på basis af de aftalte indbetalinger er de lovede pensionsydelser beregnet således, at de indeholder 3% gennemsnitlig forrentning. Da ydelserne er garanterede, kan man derved sige, at renten på 3% indirekte er garanteret, men som et gennemsnit.

Svarets reference til kontorenten skal forstås således, at selskabet for 1996 havde fastsat en kontorente på 5% efter realrenteafgift, hvorved kunderne i 1996 ville modtage en forrentning, der var højere end grundlagsrenten.

Vi skal medgive, at med det kendskab som vi i dag har til debatten om rente- ctr. ydelsesgaranti kunne man have formuleret sig mere præcist i svaret på spørgsmål 4. Imidlertid skal man læse formuleringen i lyset at situationen på daværende tidspunkt.

Man skal ligeledes læse selve spørgsmål 4, som drejer sig om forskellen mellem forrentningen ved en præmiebetalt ordning og en præmiefri police. Vi ved ikke, hvorledes spørgsmålet var formuleret på informationsmødet, men formuleringen tyder ikke på, at man har interesseret sig specielt for, hvorvidt der var tale om en ydelsesgaranti eller en rentegaranti.

Hertil kommer, at der er tale om generelt formulerede serviceoplysninger, der på ingen måde har været bestemmende for kunderne, men som kunne tjene til at give kunderne et overblik om mulighederne for videreførelse eller udbetaling. Vi har for disse eksisterende forsikringer overhovedet ikke haft noget incitament til at love forsikringstagerne mere end den allerede aftalte grundlagsrente.

Vi mener således ikke, at besvarelsen af spørgsmål 4 kan eller bør forstås som et bindende dækningstilsagn om andet end en gennemsnitlig forrentning med grundlagsrenten, 3%. I den forbindelse bemærkes, at der jo netop ikke er anført, at de 3% beregnes pro anno, hvilket heller ikke er tilfældet i det aftalegrundlag der gælder i forhold til den enkelte forsikringskunde."

Nævnet udtaler:
Klageren har været forsikret i en firmapensionskasse, men ved aftale af 27/4 1990 er der mellem klagerens arbejdsgiver og Tryg-Baltica Forsikring, nu Nordea Pension, indgået pensionsaftale.

I henhold til den indgåede forsikringsaftales § 8, stk. 2 og 3, anvendes bonus til opskrivning af pensionen. En sådan opskrivning forudsætter, at der er bonus at fordele. Er der bonus at fordele, skal denne fordeles i henhold til det til enhver tid gældende bonusregulativ, der anmeldes til Finanstilsynet.

Efter nævnets opfattelse har selskabet i forsikringsbetingelserne nr. 183, § 8, hjemmel til at ændre bonusregulativet.

3 medlemmer af nævnet udtaler herefter:
Vi finder, at selskabet ved dets besvarelse på mødet den 10/1 1996 af spørgsmål 4, som selskabet selv har refereret og i pjeceform udsendt til de berørte, har forpligtet sig til at forrente fripolicer med 3 % p.a. Det fastslås således i referatet, at policen forrentes med den ved årets start af selskabet fastsatte kontorente, dog med en garanti på minimum 3 %. Ordvalget kan efter en naturlig læsning alene sigte til en fastsat årlig forrentning med et minimum på 3 %, ikke til en gennemsnitlig årlig forrentning.

2 af nævnets medlemmer udtaler:

Vi finder, at referatet hverken efter dets tilblivelse eller indhold har en status, der kan tilsidesætte selve pensionsaftalen eller det tekniske grundlag herfor. Det har således ikke karakter af et tillæg til pensionsaftalen og kan derfor ikke påberåbes til støtte for en fast årlig forrentning på 3 % af fripolicer.

Afgørelsen af rentespørgsmålet træffes efter stemmeflertallet.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Selskabet, Nordea Pension, skal anerkende, at der på informationsmødet den 10/1 1996 er givet et bindende dækningstilsagn om en kontorente på minimum 3 % p.a.

Klagen kan ikke i øvrigt tages til følge.

J. Hermann